

ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет міжнародних економічних відносин, управління і бізнесу
Кафедра фінансів, обліку та оподаткування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

на тему: **ОБЛІК, АУДИТ ТА АНАЛІЗ
ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВ: ОЦІНКА,
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**
(на матеріалах ТОВ «ЕДВАЙСБЮРО»)

**ACCOUNTING, AUDIT, AND ANALYSIS
OF EQUITY CAPITAL OF ENTERPRISES: ASSESSMENT,
PROBLEMS, AND PROSPECTS FOR DEVELOPMENT**
(on the materials of LLC «ADVICE BUREAU»)

Виконала: здобувач другого (магістерського) рівня вищої
освіти групи _____ 60А _____
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
освітньо-професійної програми «Облік і оподаткування»

_____ Кузьменко А.О. _____
(прізвище та ініціали)
Керівник: _____ Єремян О.М. _____
(прізвище та ініціали)

Хмельницький - 2025 року

ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет міжнародних економічних відносин, управління і бізнесу
Кафедра фінансів, обліку та оподаткування
Рівень вищої освіти другий (магістерський)
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
Освітньо-професійна програма «Облік і оподаткування»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри, д.е.н., професор
_____ Лариса СІДЕЛЬНИКОВА
«16» 09 2025 року

З А В Д А Н Н Я НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА

Кузьменко Анастасії Олександрівні

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Облік, аудит та аналіз власного капіталу підприємств: оцінка, проблеми та перспективи розвитку (на матеріалах ТОВ «ЕДВАЙСБЮРО»)

керівник роботи Єремян Олена Михайлівна, к.е.н., доцент

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджена наказом закладу вищої освіти від «16» вересня 2025 року № 428-с

2. Строк подання роботи здобувачем 23 грудня 2025 року

3. Вихідні дані до роботи Законодавчі та нормативні документи, підручники, навчальні посібники, періодичні видання, звітність ТОВ «ЕДВАЙСБЮРО».

4. Зміст кваліфікаційної роботи магістра (перелік питань, які потрібно розробити) Теоретичні та методологічні основи обліку, аудиту та аналізу власного капіталу підприємств. Організація та методика бухгалтерського обліку власного капіталу на підприємстві. Аудит і аналіз власного капіталу та шляхи їх удосконалення на підприємстві.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

Робота містить 6 рисунків та 28 таблиць

АНОТАЦІЯ

Кузьменко А. О. Облік, аудит та аналіз власного капіталу підприємств: оцінка, проблеми та перспективи розвитку (на матеріалах ТОВ «ЕДВАЙСБЮРО»). - На правах рукопису.

Кваліфікаційна робота магістра за спеціальністю 071 – облік і оподаткування. – Херсонський національний технічний університет, Хмельницький, 2025.

Кваліфікаційну роботу магістра присвячено дослідженню теоретичних, методичних і практичних аспектів обліку, аудиту та аналізу власного капіталу. Розглянуто організацію бухгалтерського обліку та формування облікової політики, проведено аналіз і аудит структури власного капіталу, а також розроблено пропозиції щодо удосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління власним капіталом.

Ключові слова: власний капітал, бухгалтерський облік, аудит, аналіз, фінансова звітність, управлінський облік, підприємство сфери послуг.

ABSTRACT

Kuzmenko A. Accounting, audit, and analysis of equity capital of enterprises: assessment, problems, and prospects for development (on the materials of LLC «ADVICE BUREAU»). – Manuscript.

Master's Thesis in the specialty 071 - Accounting and Taxation. - Kherson National Technical University, Khmelnytskyi, 2025.

The master's thesis is devoted to the study of theoretical, methodological and practical aspects of accounting, auditing and analysis of equity capital. The organization of accounting and the formation of accounting policy are considered, the structure of equity capital is analyzed and audited, and proposals for improving accounting and analytical support of equity capital management are developed.

Key words: equity capital, accounting, audit, analysis, financial reporting, management accounting, service enterprise.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ, АУДИТУ ТА АНАЛІЗУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВ.....	9
1.1. Економічна сутність, структура, класифікація та роль власного капіталу підприємств.....	9
1.2. Методологічні основи обліку, аудиту та аналізу власного капіталу на підприємствах.....	21
1.3. Критична оцінка сучасного стану обліку, аудиту та аналізу власного капіталу на підприємствах.....	30
ВИСНОВКИ ЗА РОЗДІЛОМ 1.....	40
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	42
2.1. Організація бухгалтерського обліку та формування облікової політики власного капіталу на підприємстві.....	42
2.2. Методика бухгалтерського обліку формування та змін власного капіталу підприємства	53
2.3. Відображення інформації про власний капітал у фінансовій звітності підприємства та управлінському обліку.....	60
2.4. Удосконалення методики та організації обліку власного капіталу в умовах використання сучасних інформаційних систем і технологій.....	68
ВИСНОВКИ ЗА РОЗДІЛОМ 2.....	76
РОЗДІЛ 3. АУДИТ І АНАЛІЗ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ТА ШЛЯХИ ЇХ УДОСКОНАЛЕННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	78
3.1. Організація та методика аудиту власного капіталу підприємства.....	78
3.2. Аналіз динаміки, структури та ефективності використання власного капіталу ТОВ «ЕДВАЙСБЮРО».....	86
3.3 Шляхи удосконалення аудиту та аналізу власного капіталу на підприємстві.....	97
ВИСНОВКИ ЗА РОЗДІЛОМ 3.....	107
ВИСНОВКИ.....	109
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	115
ДОДАТКИ.....	121

ВСТУП

Актуальність теми. Власний капітал є базовою економічною категорією, що відображає фінансову основу діяльності підприємства, рівень його фінансової стійкості, інвестиційної привабливості та здатність до довгострокового розвитку. В умовах трансформації національної економіки, нестабільності зовнішнього середовища, зростання ризиків підприємницької діяльності та постійних змін нормативно-правового регулювання питання формування, обліку, аудиту та аналізу власного капіталу набувають особливої актуальності.

Для підприємств сфери послуг власний капітал має специфічне значення, оскільки його динаміка тісно пов'язана з фінансовими результатами діяльності, ефективністю управління доходами і витратами, а також управлінськими рішеннями власників щодо розподілу прибутку. За відсутності значної частки матеріальних активів саме власний капітал виступає ключовим джерелом фінансування операційної діяльності та індикатором фінансової надійності підприємства.

Сучасна практика свідчить, що, попри наявність розвиненої нормативної бази бухгалтерського обліку та фінансової звітності, облік і аудит власного капіталу на підприємствах малого та середнього бізнесу часто характеризуються недостатньою аналітичністю, обмеженими можливостями внутрішнього контролю та формалізованим підходом до розкриття інформації у фінансовій звітності. Особливо це стосується підприємств, що застосовують спрощену систему оподаткування та скорочені форми фінансової звітності, де інформація про власний капітал подається у вкрай узагальненому вигляді.

В умовах цифровізації облікових процесів та впровадження автоматизованих інформаційних систем зростає потреба в удосконаленні методики бухгалтерського обліку, аудиту та аналітичного забезпечення управління власним капіталом. Це зумовлює необхідність комплексного

дослідження теоретичних і прикладних аспектів обліку, аудиту та аналізу власного капіталу з урахуванням специфіки діяльності конкретного підприємства та сучасних інформаційних технологій.

Окремої уваги потребує питання узгодженості обліку власного капіталу з управлінськими потребами підприємства, оскільки чинні форми фінансової звітності не забезпечують достатнього розкриття інформації про причини змін капіталу та напрями використання фінансового результату. У практиці малих підприємств рішення щодо розподілу прибутку часто не мають належного документального оформлення або не знаходять повного відображення в аналітичному обліку, що ускладнює внутрішній контроль і знижує прозорість фінансової інформації. Це обумовлює необхідність поглиблення аналітичного обліку власного капіталу та розвитку внутрішніх обліково-контрольних інструментів.

Додатковим чинником актуалізації дослідження є посилення вимог до прозорості фінансової інформації з боку користувачів фінансової звітності, зокрема власників, потенційних інвесторів, кредиторів та контролюючих органів. В умовах розвитку ринкових відносин власний капітал дедалі частіше розглядається не лише як об'єкт бухгалтерського обліку, а як ключовий індикатор фінансового стану підприємства, ефективності його діяльності та якості управлінських рішень.

Водночас у практиці діяльності малих підприємств, зокрема підприємств сфери послуг, спостерігається тенденція до спрощеного підходу в організації обліку власного капіталу, що проявляється у мінімальній деталізації аналітичного обліку та формальному документуванні операцій із фінансовим результатом. Такий підхід знижує інформативність фінансової звітності та обмежує можливості своєчасного виявлення ризиків фінансової нестабільності.

Особливої ваги набуває проблема узгодження даних бухгалтерського обліку, фінансової звітності та результатів аудиту власного капіталу в умовах автоматизації облікових процесів. У зв'язку з цим актуальним є пошук напрямів удосконалення обліку, аудиту та аналізу власного капіталу, які б забезпечували

формування достовірної та корисної інформації для потреб управління і стратегічного розвитку підприємства.

Зважаючи на викладене, тема кваліфікаційної роботи магістра є актуальною, своєчасною та має важливе практичне значення для підвищення якості обліково-аналітичного забезпечення управління власним капіталом підприємств.

Теоретичне та практичне значення теми. Теоретичне значення дослідження полягає в узагальненні та подальшому розвитку наукових підходів до трактування сутності, структури та ролі власного капіталу в системі фінансового управління підприємством, а також у поглибленні методичних засад його обліку, аудиту та аналізу в умовах застосування національних стандартів бухгалтерського обліку.

Практичне значення отриманих результатів полягає в можливості використання розроблених рекомендацій і пропозицій у діяльності підприємств сфери послуг з метою підвищення аналітичності обліку власного капіталу, удосконалення внутрішнього контролю, покращення якості фінансової та управлінської інформації, а також зниження податкових і аудиторських ризиків. Окремі положення роботи можуть бути використані у практиці діяльності ТОВ «ЕДВАЙСБЮРО».

Мета і задачі дослідження. Метою кваліфікаційної роботи магістра є дослідження теоретичних, методичних і прикладних аспектів обліку, аудиту та аналізу власного капіталу підприємств і розробка рекомендацій щодо їх удосконалення на прикладі ТОВ «ЕДВАЙСБЮРО».

Для досягнення поставленої мети в роботі передбачено розв'язання таких завдань:

- дослідити власний капітал як економічну та облікову категорію, визначити його сутність, склад і роль у фінансовій системі підприємства;
- узагальнити нормативно-правове регулювання обліку та відображення власного капіталу у фінансовій звітності;
- здійснити критичний огляд сучасних наукових підходів до обліку,

аудиту та аналізу власного капіталу;

- дослідити організацію бухгалтерського обліку та формування облікової політики власного капіталу на підприємстві;
- проаналізувати методику бухгалтерського обліку формування та змін власного капіталу;
- оцінити порядок відображення інформації про власний капітал у фінансовій звітності та управлінському обліку;
- провести аудит і аналіз динаміки, структури та ефективності використання власного капіталу підприємства;
- розробити пропозиції щодо удосконалення обліку, аудиту та аналізу власного капіталу в умовах використання сучасних інформаційних систем і технологій.

Об'єкт і предмет дослідження. *Об'єктом дослідження є процеси формування, використання та відтворення власного капіталу підприємств.*

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та прикладні аспекти обліку, аудиту та аналізу власного капіталу підприємств.

Методи дослідження. У процесі дослідження використано такі методи: аналіз і синтез, індукція та дедукція — для узагальнення теоретичних положень; порівняння та групування — при дослідженні структури й динаміки власного капіталу; економіко-статистичні методи — при аналізі фінансових показників; методи фінансового аналізу — для оцінки ефективності використання власного капіталу; графічний метод — для наочного подання результатів дослідження.

Наукова новизна отриманих результатів. Реалізація поставленої мети та завдань дослідження забезпечила отримання в процесі виконання кваліфікаційної роботи магістра таких науково обґрунтованих результатів:

удосконалено:

- методичні підходи до аналітичного обліку та аналізу власного капіталу підприємств, що передбачають поглиблену деталізацію нерозподіленого прибутку за періодами формування та напрямками використання, що підвищує інформативність облікових даних для управлінських

рішень;

– організаційно-методичні підходи до внутрішнього контролю операцій з власним капіталом шляхом запровадження картки учасника товариства та формалізації рішень щодо використання фінансового результату, що сприяє зниженню податкових і правових ризиків;

набули подальшого розвитку:

– методичні засади відображення інформації про власний капітал у фінансовій та управлінській звітності підприємств сфери послуг, з урахуванням обмежених аналітичних можливостей форм № 1-м та № 2-м;

– організаційно-методичні аспекти удосконалення обліку власного капіталу в умовах використання сучасних інформаційних систем і технологій, що забезпечують інтеграцію фінансового та управлінського обліку й підвищення аналітичності інформації для потреб менеджменту.

Обсяг і структура кваліфікаційної роботи магістра. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, загальних висновків, списку використаних джерел і додатків. Основний зміст кваліфікаційної роботи викладено на 129 сторінках друкованого тексту. Робота містить 28 таблиць, 6 рисунків, 2 додатки. Список використаних джерел налічує 54 найменування.

У першому розділі розкрито теоретичні та методологічні основи обліку, аудиту та аналізу власного капіталу підприємств. Досліджено сутність власного капіталу як економічної та облікової категорії, розглянуто його склад і роль у фінансовій системі підприємства, проаналізовано нормативно-правове регулювання обліку власного капіталу, а також здійснено критичний огляд сучасного стану наукових досліджень у сфері обліку, аудиту та аналізу власного капіталу.

У другому розділі досліджено організацію та методику бухгалтерського обліку власного капіталу на підприємстві, зокрема порядок організації бухгалтерського обліку, формування облікової політики, застосування робочого плану рахунків, відображення операцій з власним капіталом у системі синтетичного й аналітичного обліку та у формах фінансової звітності. Окрему

увагу приділено питанням удосконалення організації обліку власного капіталу в умовах використання сучасних інформаційних систем і технологій.

У третьому розділі розглянуто питання організації та методики аудиту власного капіталу підприємства, проведено аналіз його динаміки, структури та ефективності використання за даними ТОВ «ЕДВАЙСБЮРО», а також обґрунтовано напрями удосконалення обліку, аудиту та аналітичного забезпечення управління власним капіталом підприємства.

Характеристика суб'єкта дослідження. Суб'єктом дослідження є товариство з обмеженою відповідальністю «ЕДВАЙСБЮРО», підприємство сфери інформаційно-консалтингових та бухгалтерських послуг, яке застосовує спрощену систему оподаткування та автоматизовану форму ведення бухгалтерського обліку.

Огляд джерел, що використані в роботі. Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативні акти України, національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених, матеріали фахових періодичних видань, а також первинні документи, облікові реєстри та фінансова звітність ТОВ «ЕДВАЙСБЮРО» за 2022–2024 рр..

Апробація результатів дослідження. Основні результати кваліфікаційної роботи магістра обговорено на 2 конференціях, зокрема: IV Міжнародній науково-практичній конференції «Фінансові інструменти сталого розвитку держави в умовах системної економічної трансформації» (м. Хмельницький – м. Херсон, 2025 р.); V Міжнародній науково-практичній Інтернет-конференції «Сучасний стан та перспективи розвитку обліку, аудиту, оподаткування та аналізу в умовах міжнародної інтеграції» (м. Хмельницький – м. Херсон, 2025 р.).